

су і впливу глобальних змін клімату на лісові екосистеми.

Дослідження стану і динаміки лісового фонду України є важливим аспектом майбу-

тніх розробок із метою оцінювання наближеності системи ведення лісового господарства до загальноєвропейських критеріїв та індикаторів сталого розвитку.

Проведено аналіз ролі лісових ресурсів Європи у контексті виконання еколого-стабілізуючих функцій. Досліджено аспекти прийняття політичних рішень та інструментів для забезпечення і запровадження критеріїв сталого розвитку суспільства.

Проведен анализ роли лесных ресурсов Европы в контексте выполнения эколого-стабилизирующих функций. Исследованы аспекты принятия политических решений и инструментов для обеспечения и внедрения критериев устойчивого развития общества.

The analysis of a role of forest resources of Europe in a context of performance of ecology-stabilizing functions is carried out. Aspects of decision-making and tools for maintenance and introduction of criteria of sustainable development of community are investigated.

*

**О.В. ПАШТЕЦЬКА, молодший науковий співробітник
Інститут сільського господарства Криму НААН**

Світові тенденції розвитку галузі вівчарства

Вівчарство є важливою галуззю тваринництва не тільки в Україні, але й у світі. Ця галузь забезпечує населення продуктами харчування, а промисловість – сировиною. Сучасний стан вівчарства України не відповідає ринковим умовам ведення галузі та за багатьма показниками відстає від світових стандартів. Виробництво й реалізація продукції вівчарства нині збиткові в усіх категоріях господарств як із державною, так і приватною формою власності. Тому питання щодо подальшого розвитку цієї галузі для нашої країни є актуальними й зумовлюються необхідністю пошуку шляхів прибуткового ведення вівчарства. При розробці етапів розвитку галузі на території України передусім необхідно вивчити світовий досвід її розвитку.

Дослідження окремих аспектів розвитку вівчарства в світі розглянуто у публікаціях таких дослідників, як М.В. Штомпель, О.І. Ніколаєв, О.Т. Бусенко, Г.Р. Літовченко, В.А. Мороз, О.І. Сокол, А.І. Єрохін, Д.Л. Левантін та ін.

Проте у цих працях розглядаються тенденції розвитку і стан галузі вівчарства 90-х років. Поза увагою вчених залишається дослідження ринку продукції вівчарства, споживання баранини на душу населення у кра-

їнах світу та з'ясування місця, фактичного стану України у світовому обсязі виробництва продукції вівчарства.

Мета статті – узагальнити світові тенденції розвитку вівчарства останніми роками та проаналізувати світовий досвід виробництва продукції вівчарства.

При проведенні досліджень використовували такі методи, як абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); розрахунково-конструктивний і порівняння; статистико-економічні, графічний прийом.

Вівчарство – найменш вимоглива до природних умов та кормової бази галузь тваринництва, має великий ареал розповсюдження. Найбільшого розвитку воно набуло в країнах, де посушливі степи, напівпустелі й гірські райони займають великі території¹.

Від овець одержують важливу сировину для легкої промисловості – вовну, овчину, смушки, хутро, а також цінні продукти харчування – баранину і молоко. Виробництво продукції вівчарства належить до економічно вигідних галузей тваринництва. По-перше, висока адаптивна здатність овець

¹ Сокол О. Основні тенденції розвитку вівчарства в Україні і світі / О. Сокол // Тваринництво України. – 2003. – № 4. – С.4-7.

забезпечує можливість незначних витрат на їх утримання та використання для господарських цілей малодоступних земельних угідь. По-друге, велика різноманітність видів продукції овець забезпечує високу сумарну ефективність використання поживних речовин корму (5–6% вовна, 15–20 баранина, 25 – 30% молоко). Поєднання у тварин цінних продуктивних, адаптивних і кормових здатностей забезпечує динамічну гарантію виробничих перспектив розвитку вівчарства¹.

Проте сучасний стан розвитку цієї галузі в Україні не відповідає її потенційним можливостям та потребам населення. Збереження існуючих тенденцій може спричинити повну деградацію галузі, перетворити її з товарного напрямку в натуральний. У зв'язку з цим принципового значення набуває вивчення світових тенденцій розвитку вівчарства й визначення місця та ролі України на світовому ринку продукції вівчарства. Актуальність даної проблеми посилюється в результаті інтеграції національної економіки у світовий економічний простір².

Світове вівчарство має свою тривалу історію, яка показує, що залежно від вимог промисловості, у міру інтенсифікації сільськогосподарства й інших обставин відбуваються безперервні зміни у кількості та напрямку вівчарства, і серед домашніх продуктивних тварин вівці є найчисленнішими.

Тому в багатьох країнах світу вівчарство – це важлива галузь тваринництва, а в Австралії, Новій Зеландії, Аргентині, Китаї та в ряді інших країн воно значною мірою визначає економіку всього сільськогосподарства³.

У світі налічується понад 500 порід і 200 внутрішньопородних типів овець різних напрямів продуктивності. Проте більшість культурних порід спеціалізовано на виробництві двох основних видів продукції – вовни й м'яса. Із зростанням потреб людей у

продуктах вівчарства збільшується кількість овець, підвищується їхня продуктивність⁴.

У різних країнах залежно від природних та економічних умов, а також від етнічних особливостей, розводять овець різного напрямку продуктивності. Вівці культурних порід переважають в економічно розвинутих країнах, головною продукцією яких є тонка і напівтонка вовна й високоякісна молода баранина. У ряді європейських країн, а також у країнах Азії та Африки найбільш поширені породи, від яких одержують переважно грубу неоднорідну вовну, м'ясо й іншу продукцію. На Тибеті та в Гімалаях овець використовують як в'ючних тварин. Важливе економічне значення в ряді країн Азії й Африки (Намібії, Ірані, Афганістані та ін.) має каракулівництво. На зміну старим породам вівчарі-селекціонери створюють нові, продуктивніші. Для переробної промисловості вовна здавна була основною сировиною, і тому вона суттєво впливала на розвиток світового вівчарства й передусім вовняного напрямку⁵.

За даними ФАО (продовольча організація ООН) за останні 20 років у світі кількість овець скоротилася на 10,7%, а за останні п'ять років – на 1,9 % (табл. 1).

Скорочення поголів'я спостерігається як у мало розвинутих, так і в провідних країнах. Значно скоротила кількість овець Австралія – у 2010 році порівняно з 1990-м поголів'я зменшилося на 60%, а з 2005-м – на 32,7%.

Це скорочення зумовлено тим, що дуже знизився попит на вовну, а звідси й скорочення обсягу експорту її в інші країни світу.

За останні п'ять років збільшення поголів'я відбулося в таких країнах, як Індія, Росія та Україна.

Україна має близько 0,11% світового поголів'я овець і 0,92% поголів'я ЄС, що недостатньо, щоб бути серед 10 провідних вівчарських країн у світі та ЄС. Велика частина світового поголів'я овець сконцентрована у відносно невеликому числі країн. У 10 провідних країнах знаходиться 49,6% світового поголів'я овець: 12,4% овець – у Китаї, а

¹ Технологія виробництва продукції тваринництва: підруч. / [О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могилюк та ін.]; за ред. О.Т. Бусенка. – К.: Вища освіта, 2005. – 496 с.

² Сокол О. Основні тенденції розвитку вівчарства в Україні і світі / О. Сокол // Тваринництво України. – 2003. – № 4. – С.4-7.

³ Сокол О.І. Розвиток вівчарства у світі / О.І.Сокол // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. – Х., 1998. – Вип.3. – С.168-170.

⁴ Штомпель М.В. Технологія виробництва продукції вівчарства: навч. видання / М.В. Штомпель, Б.О. Вовченко. – К.: Вища освіта. 2005. – 344 с.

⁵ Мороз В.А. Овцеводство и козоводство: учеб. / В.А. Мороз. – Ставрополь: Изд-во СтГАУ «АГРУС», 2005. – 496 с.

12,1 % світового поголів'я їх припадає на Європейський Союз.

Протягом останніх 150 років виробництво вовни періодично то зростало, то знижу-

валося. Спади траплялися тоді, коли економіка входила в період депресії, а пропозиція вовни набагато перевищувала попит на неї.

1. Поголів'я овець у країнах світу, млн гол.

Країна	Рік					Відхилення 2010 р. від	
	1990	1995	2000	2000	2010	1990 р., %	2005 р., %
Україна	7,2591*	4,7925	1,0595	0,8752	1,1970	-83,5	36,8
Світ	1207,9418	1076,0791	1059,7591	1099,6749	1078,9482	-10,7	-1,9
Китай	113,5084	117,4456	131,0951	152,0352	134,0212	18,1	-11,8
Індія	48,7000	54,7000	59,4470	66,3190	73,9910	51,9	11,6
Австралія	170,2970	120,8620	118,5520	101,1250	68,0855	-60	-32,7
Росія	52,1946*	31,8180	12,6030	15,4940	19,8505	-62	28,1
ЄС	143,4499	128,2431	146,6942	137,9144	130,7101	-8,9	-5,2
У т.ч. Великобританія	43,8280	43,3040	42,2640	35,2530	31,0000	-29,3	-12,1
Іспанія	22,7390	23,0580	23,9650	22,7495	18,5516	-18,4	-18,5

Джерело: FAOSTAT. * Дані 1992 року.

У світовій практиці на розвиток вівчарства та інших галузей тваринництва, які виробляють натуральні волокна, негативно впливає безперервно зростаючий випуск хімічних волокон (штучних і синтетичних). Останнім часом зростання застосування основних видів текстильного волокна відбулося набагато швидше використання натуральної вовни¹.

Світове виробництво вовни в 90-ті роки минулого століття становило в межах 3351 тис. т, а в 2010 році – 2043 тис. т, тобто скоротилося на 39% (табл. 2).

Існує досить близька кореляція між числом овець і виробництвом вовни. Проте, кількість вовни, виробленої з розрахунку на вівцю, має значні відмінності. Найвищий настриг вовни на одну вівцю мають провідні країни-виробники вовни: Нова Зеландія (5,1 кг), Австралія (5,6 кг), Уругвай (4,5 кг), Аргентина (3,42 кг), Україна за цим показником посідає 11-те місце в світі (3,5 кг). Водночас Китай і Великобританія мають високі обсяги виробництва вовни, але низьку продуктивність – відповідно 2,89 і 2,16 кг. Всі ці показники наведені на тлі середньосвітового настригу з вівці 1,89 кг. Китай та Австралія виробляють понад 37% усієї вовни у світі.

Основні фактори, що впливають на споживання вовни, – це світовий рівень економіки, збільшення населення, споживання вовни галузями на основі централізованого планування, розширення ринку збуту, зміни моди й видів споживання. Реальні доходи населення є, по суті, важливим фактором, який визначає довгостроковий інтерес на вовняні волокна і баранину².

Характерною особливістю сучасного світового вівчарства є зростаюче значення баранини порівняно з вовною, і тому велика увага приділяється розвитку скоростиглого м'ясо-вовняного вівчарства, головним чином кросбредного напрямку, як найбільш ефективного для одночасного виробництва дуже цінної вовни і великої кількості баранини високої якості та, передусім, підвищенню питомої ваги виробництва ягнятини³.

Від овець одержують 2,9% (8 532 257 т) світового виробництва м'яса. Виробництво баранини у світі постійно зростає: у 2010 році порівняно з 1990-м воно збільшилося на 21,3%, а порівняно з 2005 роком – на 6,3% (табл. 3). Подібна ситуація склалася і в таких країнах, як Китай та Індія.

¹ Мороз В.А. Овцеводство и козоводство: учеб. / В.А.Мороз. – Ставрополь Изд-во СтГАУ «АГРУС», 2005. – 496 с.

² Ерохин А. И. Современное состояние овцеводства в мире / А.И.Ерохин, С. А.Ерохин // Овцеводство. – 1999. – № 3. – С.1-4.

³ Там само.

2. Виробництво вовни в країнах світу, тис. т

Країна	Рік								Відхилення 2010 р. від	
	1990		2000		2005		2010			
	Виробниц- тво	На- стриг	Виробниц- тво	Настриг на вівцю, кг	Виробниц- тво	Настриг на вів- цю, кг	Виробниц- тво	На- стриг на вів- цю, кг	1990 р., %	2005 р., %
Україна	23,080*	3,179	3,400	3,209	3,216	3,675	4,184	3,495	-81,9	30,1
Світ	3350,508	2,774	2311,149	2,181	2260,715	2,056	2043,434	1,894	-39,0	-9,6
Китай	239,457	2,110	292,502	2,231	393,172	2,586	386,768	2,886	61,5	-1,6
Індія	41,200	0,846	48,400	0,814	44,900	0,677	43,000	0,581	4,4	-4,2
Австралія	1102,000	6,471	671,000	5,660	519,660	5,139	382,300	5,615	-65,3	-26,4
Росія	178,640*	3,423	39,241	3,114	48,033	3,100	53,280	2,684	-70,2	10,9
ЄС	292,1650	2,037	196,6850	1,341	183,3750	1,330	185,83	1,422	-36,4	1,3
У т.ч. Велико- британія	73,858	1,685	64,000	1,514	60,000	1,702	67,000	2,161	-9,3	11,7
Іспанія	30,050	1,322	32,104	1,340	30,888	1,358	28,000	1,509	-6,8	-9,3

Джерело: FAOSTAT. * Дані 1992 року.

3. Виробництво баранини в країнах світу, тис. т

Країна	Рік				Відхилення 2010 р. від	
	1990	2000	2005	2010		
	1990 р., %	2005 р., %				
Україна	32,440*	9,200	8,200	10,400	-67,9	26,8
Світ	7032,677	7789,337	8028,768	8532,257	21,3	6,3
Китай	548,005	1478,000	1800,000	2070,000	277,7	15,0
Індія	181,200	220,800	246,000	289,200	59,6	17,6
Австралія	627,798	680,000	595,185	555,616	-11,5	-6,6
Росія	300,000*	119,235	134,398	169,872	-43,4	26,4
ЄС	1338,2760	1200,2550	1056,2510	899,7590	-32,8	-14,8
У т.ч. Великобританія	370,226	383,000	331,000	280,861	-24,1	-15,1
Іспанія	217,396	232,331	224,126	131,231	-39,6	-41,4

Джерело: FAOSTAT. * Дані 1992 року.

У Росії та Україні з 1990 року виробництво баранини значно скоротилося – на 43,4 і 67,9% відповідно, але з 2005 року виробництво починає збільшуватися, і в 2010 році в Росії досягло 169,9 тис. т, а в Україні – 10,4 тис. т, що порівняно з 2005 роком більше на 26,4 та 26,8% відповідно.

У 2010 році виробництво баранини значно скоротилося порівняно з 1990 і 2005 ро-

ками в таких країнах, як Австралія, країнах ЄС, що викликано значним скороченням поголів'я овець.

До числа показників, які характеризують стан вівчарства в світі у частині виробництва баранини, віднесено рівень споживання її з розрахунку на душу населення (табл. 4).

4. Рівень споживання баранини з розрахунку на душу населення по континентах світу, кг

Континент, країна	Рік					% до	
	1990	1995	2000	2005	2007	1990 р.	2005 р.
Океанія	22,75	20,02	18,18	13,96	15,11	-33,6	8,2
Нова Зеландія	30,130	34,740	25,940	23,190	23,290	-22,7	0,4
Африка	2,360	2,360	2,460	2,450	2,490	5,5	1,6
Самоа	18,920	20,360	21,470	12,210	13,150	-30,5	7,7
Європа	3,530	2,640	2,370	2,180	2,140	-39,4	-1,8
Ісландія	30,880	28,280	29,900	24,510	24,560	-20,5	0,2
Росія*	2,360	1,870	0,980	1,110	1,260	-46,6	13,5

Україна*	0,680	0,750	0,340	0,350	0,330	-51,5	-5,7
Азія	1,210	1,540	1,660	1,840	1,890	56,2	2,7
Монголія	56,540	49,120	47,980	37,870	40,950	-27,6	8,1
Китай	0,940	1,450	2,140	2,690	2,910	209,6	8,2
Америка	0,860	0,820	0,750	0,700	0,710	-17,4	1,4
Барбадос	10,150	6,540	6,140	4,690	12,330	21,5	162,9
Світ	1,740	1,760	1,800	1,860	1,890	8,6	1,6

Джерело: FAOSTAT.

Як видно із наведених у таблиці даних, особливо вирізняється за обсягами споживання баранини на душу населення Океанія, де у 2007 році цей показник становив 15,11 кг, що більше загальносвітового рівня майже у 8 разів. Серед країн цей показник найвищий у Монголії, де в 2007 році він становив 40,95 кг на душу населення в рік. Це пояснюється великим попитом на баранину в зв'язку з релігійними поглядами та сприятливими кліматичними й географічними умовами утримання овець.

За останні 17 років споживання баранини в світі зросло на 8,6%, що зумовлено зростанням попиту на молоду баранину та ягнятину, оскільки м'ясо баранини характеризується високими харчовими й лікувальними властивостями. Що неможливо сказати про Україну (рис.1), де виробництво баранини

на душу населення з 1990 по 2011 рік скоротилося на 0,456 кг, або на 51%, а споживання – на 0,031 кг, або 46% відповідно.

За даними Науково-дослідного інституту харчування фізіологічна норма споживання баранини – 6,0 кг, а згідно з постановою КМУ № 656 від 14 квітня 2000 року «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» рівень споживання баранини для працездатного населення становить 2 кг/рік на одну людину¹.

З вище наведених даних українці недо-споживають 5,69 кг за раціональними нормами і 1,63 за мінімальними. Отже, в Україні стоїть гостро питання про збільшення обсягів виробництва та споживання цієї продукції.

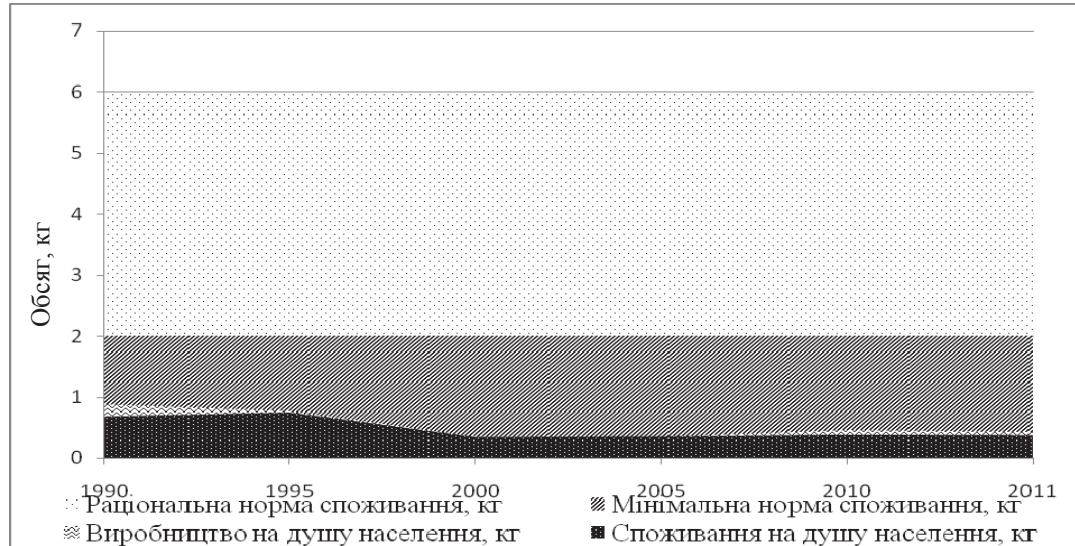

Рис. 1. Виробництво та споживання баранини на душу населення в Україні

Динаміка зміни обсягів виробництва продукції вівчарства впливає на особливості світової торгівлі бараниною й вовною.

У 2009 році загальні обсяги продажу баранини та вовни на зовнішніх ринках стано-

вили 1025,546 і 568,961 тис. т відповідно. Порівняно з 1990 роком експорт баранини збільшується на 26%, а вовни – навпаки, скорочується на 32%. Це пояснюється зростанням попиту на м'ясо та зниженням – на

¹ Бірта Г.О. Товарознавство м'яса: навч. посіб. / Г.О.Бірта, Ю.Г.Бургу. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 164 с.; Постанова Кабінету Міністрів України. № 656 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» від 14 квітня 2000 р.

вовну. Найбільшим експортером як баранини, так і вовни за досліджуваний період є країни Океанії, які в 2009 році експортували

681,007 тис. т баранини та 350,165 тис. т вовни, або відповідно 66,4% та 61,5% від загальносвітового обсягу продажу (рис. 2).

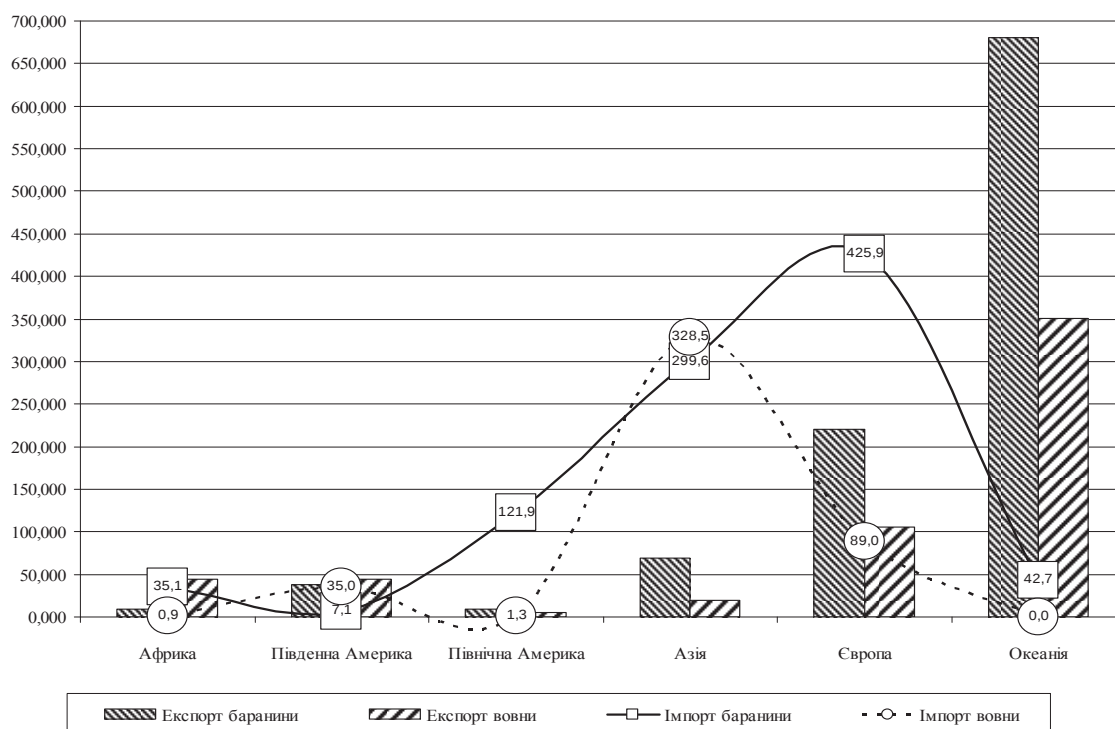

Рис. 2. Динаміка імпорту та експорту продукції вівчарства по континентах

Джерело: FAOSTAT.

Отже, Океанія є найпотужнішим регіоном, що постачає продукцію вівчарства на світові ринки, при цьому головним експортером баранини є Нова Зеландія, а вовни – Австралія, їхня частка в загальносвітовому експорті становить близько 36 та 54% відповідно.

Найбільшими імпортерами баранини є країни Європи, а вовни – країни Азії. Вони імпортують близько 45,7% світового імпорту баранини і 74,6 % світового імпорту вовни.

Аналізуючи стан галузі вівчарства в світі можна відзначити, що останніми роками провідною вівчарською державою стає Китай (табл. 5). Йому належать перші місця у світі й за поголів'ям овець, і за виробництвом баранини та вовни. На частку Китаю припадає 12,4% загальносвітової кількості овець і 24,3 і 18,9% загальносвітового виробництва баранини й вовни відповідно.

5. Провідні країни світу в галузі вівчарства у 2010 р.

Країна	Поголів'я			Виробництво баранини			Виробництво вовни		
	млн гол.	% до світу	Місце	тис. т	% до світу	Місце	тис. т	% до світу	Місце
Китай	134,0212	12,4	1	2070,000	24,3	1	386,768	18,9	1
Індія	73,9910	6,9	2	289,200	3,4	6	43,000	2,1	10
Австралія	68,0855	6,3	3	555,616	6,5	2	382,300	18,7	2
Іран	54,0000	5,0	4	360,000	4,2	4	60,000	2,9	5
Судан	52,0141	4,8	5	349,000	4,1	5	55,000	2,7	7
Нігерія	35,5198	3,3	6	148,809	1,7	13	0,0000	0,0	0
Нова Зеландія	32,5626	3,0	7	470,906	5,5	3	165,800	8,1	3
Великобританія	31,0000	2,9	8	280,861	3,3	7	67,000	3,3	4
Пакистан	27,8000	2,6	9	158,000	1,9	12	42,0000	2,1	11
Ефіопія	25,9799	2,4	10	86,500	1,0	23	14,4000	0,7	27
Світ	1078,9482			8532,257			2043,434		

Джерело: FAOSTAT.

Австралія та Нова Зеландія хоч і скоротили виробництво продукції вівчарства, але залишаються у трійці країн – лідерів з виробництва баранини та вовни.

Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити висновки, що загальносвітовою тенденцією за останні п'ять років є скорочення поголів'я овець на 1,9%, виробництва вовни – на 9,6%, а виробництво баранини, навпаки, збільшилося на 6,3%. Слід також зазначити, що такі країни, як Росія та Україна за цей період збільшили й поголів'я овець, і виробництво продукції вівчарства.

Узагальнення світових тенденцій розвитку галузі вівчарства за останні роки показало, що в цілому галузь знаходиться в прямій залежності від кон'юнктури ринку. Кількість овець зростає при підвищенні попиту і цін на вовну й баранину на світовому ринку. Цілком природно, що при цьому зростає і виробництво продукції вівчарства. Й навпаки, при зменшенні попиту і падінні цін, а також при тому, що складаються несприятливі погодні й незадовільні умови годівлі овець, їхнє поголів'я різко скорочується, а з ним і виробництво продукції.

Останніми роками характерною ознакою розвитку вівчарства у світі є трансформація його напрямів у бік збільшення виробництва баранини і зменшення виробництва вовни, при незначному скороченні поголів'я. Ця трансформація була викликана зміною попиту на продукцію вівчарства та перепрофілюванням на виробництво баранини, оскільки виробництво вовни потребує більше витрат, ніж виробництво штучних і синтетичних волокон.

Аналіз сучасного стану й напрямів розвитку вівчарства у світі дає можливість зробити такі узагальнюючі висновки, які необхід-

но врахувати при проведенні робіт щодо відродження галузі в Україні.

Стратегічним напрямом розвитку має бути відродження галузі вівчарства в Україні шляхом підвищення продуктивності овець та стимулювання попиту на продукцію вівчарства. При цьому необхідне збільшення м'ясного ресурсу країни, що забезпечить населення м'ясом і м'ясопродуктами відповідно до норм споживання. Особливістю сучасного світового вівчарства є зростання економічної значущості виробництва баранини, тому останнім часом набуває розвитку скороспіле м'ясне та м'ясо-вовнове вівчарство, переважно кросбредного напрямку, до того ж у м'ясному балансі галузі підвищується частка ягнятини. Враховуючи вищесказане, в Україні необхідно приділити увагу збереженню й удосконаленню наявних і створенню нових порід овець, здатних одночасно продукувати високоякісні м'ясо та вовну, а також дефіцитну сировину – овчини, смушки тощо.

Опрацьований матеріал дає змогу вивчати стан і тенденції розвитку галузі вівчарства в світі, що є підґрунтям для подальших теоретичних досліджень та практичних розробок для поліпшення стану галузі вівчарства в Україні, виробництва конкурентоспроможної, відповідної світовим стандартам продукції вівчарства. При цьому одним із подальших досліджень є вивчення та запровадження в сільськогосподарських підприємствах скороспілого м'ясного й м'ясо-вовнового напрямку вівчарства, з урахуванням світового досвіду та, зокрема, досвіду словацької фірми „Монта Голлич”, спеціалістами якої було розроблено програму ведення скороспілого вівчарства „Мовіс”.

Узагальнено світові тенденції розвитку вівчарства й проаналізовано світовий досвід виробництва продукції вівчарства, що є підґрунтям для подальших теоретичних досліджень та практичних розробок з метою поліпшення стану галузі вівчарства в Україні.

Обобщены мировые тенденции развития овцеводства, проведен анализ мирового опыта производства, продукции овцеводства, что сможет служить для дальнейших теоретических исследований и практических разработок с целью улучшения состояния отрасли овцеводства в Украине.

An article generalizes the global world tendencies of the development of sheep breeding, and provides the analysis of the world sheep breeding production experience that can be used as a basis for further theoretical study and practical methods for the enhancement of the sheep breeding in Ukraine.

* * *